

Zaaknummer : 170742

Raadsvergadering : 24 november 2020

Onderwerp : Evaluatie Ondernemersfonds Berkelland

Collegevergadering : 13 oktober 2020

Portefeuillehouder : G.J. Teselink

Steller : S. Tankink

tel: : 0545-250 226

Te nemen besluit:

1. Continueren van het heffen van reclamebelasting voor het Ondernemersfonds in de aangewezen gebieden, op basis van de uitkomsten van de evaluatie van het Ondernemersfonds 2018-2020
2. Het heffen van reclamebelasting niet verder uitrollen over de gemeente Berkelland dan de onder besluit 1 aangewezen gebieden

Waarom dit voorstel en wat is het effect

In juli 2017 heeft Platform Berkelland de gemeenteraad verzocht om reclamebelasting in te voeren in de daarvoor aangewezen gebieden (centra en bedrijventerreinen). Met de invoering van deze reclamebelasting is het mogelijk gemaakt om een ondernemersfonds op te zetten waarmee de slagkracht van de ondernemers is vergroot zodat ze zelf collectieve projecten kunnen stimuleren en/of uitvoeren. Daarnaast wordt free-riders (gratis meelift) gedrag grotendeels teruggedrongen, waardoor bijna alle ondernemers in de genoemde/aangewezen gebieden bijdragen in de kosten van gezamenlijke projecten.

Inmiddels is het ondernemersfonds een aantal jaar in werking. In dit voorstel wordt een korte evaluatie gegeven van de afgelopen jaren. Daarnaast wordt ingegaan op de effecten van een mogelijke uitrol van reclamebelasting over de gehele gemeente Berkelland.

Argumentatie:

- 1.1. Op basis van voorgaande jaren heeft er een uitgebreide evaluatie plaats gevonden met de Stichting Ondernemersfonds Berkelland. De stichting heeft daarbij input gekregen van de verschillende ondernemersverenigingen van zowel de centra als de bedrijventerreinen. Alle ondernemersverenigingen hebben aangegeven het huidige ondernemersfonds voort te willen zetten.
- 1.2. Een gemeentebreed ondernemersfonds (van de vier grote kernen) biedt een structurele financiële positie voor het bedrijfsleven in de gemeente Berkelland. Hiermee worden activiteiten en maatregelen in het algemeen belang van ondernemers in gang gezet die anders niet georganiseerd zouden worden. Het stimuleert ondernemers om zich te organiseren en sluit het risico op 'free-riders gedrag' grotendeels uit. Verder is het ondernemersfonds een goed middel om de organisatiegraad, de belangenbehartiging en de lobbykracht van ondernemers te versterken en hun verantwoordelijkheid voor de bedrijfsomgeving vorm te geven. Feitelijk gaat het om een nieuwe vorm van een gezamenlijk, collectief lokaal ondernemerschap. Uiteindelijk dragen de gezamenlijke bestedingen van de ondernemers bij aan het vestigingsklimaat en economische ontwikkeling in de gemeente en daarmee versterkt het de leefbaarheid van de gehele gemeente.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering

Afhandelingsvoorstel voor raad:

0 hamerstuk

0 besprekstuk

0 anders, nl

Raadsvergadering

0 zonder hoofdelijke stemming

0 met algemene stemmen

0 stemmen voor, stemmen tegen

0 aangenomen

0 verworpen

0

1.3. Het eerste jaar (2018) was een opstart/pilot jaar. De uiteindelijke opbrengsten, in vergelijking met de ramingen, vielen tegen vanwege een onvolledige opname van het aantal belastbare objecten, het aantal bezwaren en een verschil tussen de bruto-netto opbrengst.

Na afloop van dit eerste jaar heeft er een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden tussen de Stichting Ondernemersfonds Berkelland, het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) en de gemeente Berkelland. De kinderziekten zijn hierdoor achterhaald en inmiddels loopt het ondernemersfonds zoals het oorspronkelijk de bedoeling was (zie toelichting voor de evaluatie per jaar).

2.1 Met de evaluatie van het huidige ondernemersfonds, ingevoerd in acht aangewezen gebieden, is ook gesproken over een mogelijk uitrol van de reclamebelasting over de gehele gemeente. Dit zou betekenen dat er reclamebelasting wordt geheven over alle onroerende zaken die een openbare aankondiging hebben, die zichtbaar is vanaf de openbare weg. Woonwijken (bedrijf aan huis) en het buitengebied (agrariërs) zullen dan, tweemaal per jaar, gecontroleerd moeten worden op de aanwezigheid van een openbare aankondiging.

Bovenstaande uitrol is uitvoerig besproken met de Stichting Ondernemersfonds Berkelland (in samenwerking met het GBTwente). De Stichting heeft aangegeven geen meerwaarde te zien in een dergelijke uitrol (zie onderstaande argumenten).

2.2 Reclamebelasting is juridisch alleen houdbaar wanneer duidelijk gemaakt kan worden wat er met de opgehaalde gelden wordt gedaan (collectief) en hoe dit ten goede komt aan het bedrijf dat deze belasting betaalt. Voor de ondernemers in de centra of op de bedrijventerreinen (specifieke gebieden) worden bepaalde zaken geregeld zoals: evenementen, het keurmerk veilig ondernemen (KVO), informatiebijeenkomsten ed., georganiseerd door Platform Berkelland of de plaatselijke ondernemersvereniging (=profijtbeginnsel) Voor de bedrijven aan huis of de agrariërs wordt dit niet (specifiek) gedaan. Juridisch gezien is het dan ook moeilijk houdbaar om hier wel reclamebelasting te heffen. Daarnaast zijn deze partijen onvoldoende georganiseerd waardoor de opgehaalde gelden niet, naar rato, terug kunnen vloeien naar deze bedrijven.

2.3 De meeropbrengsten wegen niet op tegen de (perceptie) kosten. Dit is in beeld gebracht door een steekproef in zowel een woonwijk (Eibergen) als in een gedeelte van het buitengebied (Borculo). Zie de bijlage voor de uitkomsten van de steekproef. Juridisch gezien dient er minimaal tweemaal per jaar een schouw uitgevoerd te worden waarbij alle objecten binnen het aangegeven gebied gecontroleerd en geregistreerd dienen te worden op het wel of niet voeren van een openbare aankondiging.

2.4 De verwachting is dat veel ondernemers in de woonwijk of het buitengebied de reclame zullen verwijderen wanneer ze hiervoor moeten betalen. Daarnaast moet elke vorm van reclame belast worden dus ook de (tijdelijke) bordjes met 'eieren te koop' of een bordje met de familienaam erop. Hier is juridisch gezien geen onderscheid in te maken binnen de reclamebelasting.

Kanttekeningen en risico's

N.v.t.

Financiën

De kosten van het innen van de reclamebelasting worden gedekt door de inkomsten.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Zowel de oprichting als de voortzetting van het Ondernemersfonds is een initiatief van Stichting Ondernemersfonds Berkelland. De gemeente heeft een controlerende (begroting en evaluatie) en administratieve (financieel) rol. De afspraken hierover met Stichting Ondernemersfonds liggen vast in een convenant. Dit convenant zal waar nodig worden aangepast en vervolgens verlengd worden.

Planning en evaluatie

Er is op structurele basis contact met alle betrokken partijen over de werking van de reclamebelasting in het kader van het ondernemersfonds. Hier zijn afspraken over gemaakt in het convenant.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 24 november 2020

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 oktober 2020;

b e s l u i t :

tot continueren van de reclamebelasting in de aangewezen gebieden, op basis van de uitkomsten van de evaluatie van het Ondernemersfonds 2018-2020;
de reclamebelasting niet verder uitrollen over de gemeente Berkelland, enkel de aangewezen gebieden handhaven

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
24 november 2020

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Evaluatie Ondernemersfonds Berkelland

Zowel in 2018 als in 2019 hebben er verschillende evaluatie momenten plaatsgevonden met Stichting Ondernemersfonds Berkelland en GBTwente. Omdat er voor de invoering van het ondernemersfonds al een heel traject is gelopen wordt dit eerst kort besproken. Daarna zal in worden gegaan op de conclusies uit de evaluaties.

Traject voorafgaand aan de invoering van de reclamebelasting

In 2016 is er vanuit de ondernemers een plan neergelegd bij de gemeente om een ondernemersfonds te introduceren, zodat vanuit dit fonds diverse activiteiten gefinancierd kunnen worden. Om dit fonds te voorzien van budget is gekeken naar diverse mogelijkheden. Daarbij is gekeken naar een opslag op het OZB tarief (voor gebruikers van niet-woningen), de invoering van een BIZ-belasting of invoering van reclamebelasting. Daarnaast is ook gekeken naar de mogelijkheden voor een privaatrechtelijke variant, met andere woorden, het versturen van een nota naar de betrokken ondernemers.

Er is gekozen voor de invoering van reclamebelasting. Reden daarvoor was dat er in het kader van de BIZ (bedrijven investerings zone) alleen een specifiek gebied aangewezen kon worden. Opslag op de OZB tarieven leidde tot een aanzienlijke tariefsverhoging. Het juridisch afdwingen van het betalen van een nota bleek lastig voor de ondernemersverenigingen. In eerste instantie was het doel om reclamebelasting voor de gehele gemeente in te voeren. In overleg met Platform Berkelland en de portefeuillehouder is er uiteindelijk aan het college van B&W voorgesteld om te beginnen met onderstaand afgebakend gebied:

Industriegebied:	Centra:
Borculo	Borculo
Eibergen	Eibergen
Neede	Neede
Ruurlo	Ruurlo

Deze gebieden zijn door de ondernemers in samenwerking met de gemeente vastgesteld.

In hetzelfde jaar heeft Platform Berkelland aan bureau Legitiem opdracht gegeven voor een inventarisatie van de WOZ-objecten waarvan aankondigingen vanaf de openbare weg zichtbaar is, in kaart te brengen. Vanwege de kwaliteit van het, in eerste instantie, aangeleverde bestand heeft er nog een tweede inventarisatie plaats moeten vinden.

Op basis van de uitkomsten van het draagvlakonderzoek en met het oog op de grote collectieve belangen hebben alle ondernemers- en bedrijvenparkverenigingen ingestemd met de invoering van het ondernemersfonds.

In 2017 is er vervolgens besloten om de reclamebelasting per 1 januari 2018 in te voeren. Er is een verordening aan het college van B&W en de gemeenteraad voorgelegd (en deze is ook vastgesteld). Vervolgens is er een convenant gesloten tussen de gemeente en Stichting Ondernemersfonds Berkelland. Hierin zijn afspraken gemaakt over onder andere: de betaling, begroting, prestatieafspraken en de evaluatie. Daarnaast worden er elk jaar afspraken gemaakt over de tarieven voor zowel de centra als de bedrijventerreinen.

In diezelfde periode is GBTwente gestart met het verwerken van de in 2016 geïnventariseerde lijst van Legitiem en enkele mutaties die door de

ondernemersvereniging zijn aangeleverd. In overleg is er niet voor gekozen om nogmaals een inventarisatie c.q. controle op de kwaliteit van de bestanden uit te voeren. Op het moment dat de aanslagen verzonden werden, was het bestand circa twee jaar oud.

Afgesproken is, in overleg met de gemeente, het GBTwente, Stichting Ondernemersfonds Berkelland en de verschillende ondernemersverenigingen, dat de ondernemers verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de (aangeleverde) data. Op deze manier konden de perceptiekosten zo laag mogelijk gehouden worden. Mutaties van nieuwe en vertrekkende ondernemers of aangebrachte c.q. verwijderde openbare aankondigingen worden door de voorzitters van de ondernemersverenigingen aan GBTwente aangeleverd. De structurele perceptiekosten komen met deze constructie op € 10.000,- per jaar.

Op basis van de aangeleverde data van Legitiem is er uitgegaan van een bruto-opbrengst van € 200.000,- voor 2018. Voor de netto-opbrengst moeten de perceptiekosten hier nog van af worden getrokken. De overgebleven gelden vloeien vervolgens, na aftrek van een bijdrage aan het Platform en IKB, naar rato, weer terug naar de verschillende ondernemersverenigingen.

Conclusies evaluatie 2018:

Met dagtekening 28 februari 2018 is de (combi-)aanslag reclamebelasting opgelegd aan 741 WOZ-objecten en is er tegen 180 aanslagen (30%) (gegrond) bezwaar ingediend. De voornaamste redenen voor het bezwaar waren: ligging buiten het reclamegebied, leegstand (geen gebruiker) en geen reclame-uiting aanwezig.

Op basis van de feiten die zich in de periode van 2016 t/m 2018 hebben voorgedaan (vanaf het moment van voorbereiding tot het eerste jaar van aanslagoplegging), zien we dat er een aantal zaken goed gegaan zijn, maar ook een aantal zaken beter kunnen. Deze hebben we op een rijtje gezet:

Wat ging er goed:

De verordening is tijdig vastgesteld en de aanslagen zijn volgens planning verzonden en gecombineerd met de overige heffingen. Daarnaast zijn er geen formele klachten binnengekomen over de reclamebelasting of de gehanteerde werkwijze.

De samenwerking tussen de gemeente, GBTwente, Stichting Ondernemersfonds Berkelland en de voorzitters van de verschillende ondernemersverenigingen wordt als positief ervaren. De overleggen zijn constructief en de voorzitters van de ondernemersverenigingen zijn goed benaderbaar voor vragen.

Wat kan er nog verbeterd worden of hebben we al verbeterd:

De doorlooptijd tussen de voorbereidingen en de werkelijke invoering heeft de nodige tijd gekost, vanwege het creëren van het benodigde draagvlak en het toetsen hiervan. Hierdoor waren de verzamelde data (inventarisatie) en de aanslagen die zijn opgelegd verouderd, waardoor er onnodig veel bezwaren binnen zijn gekomen. Dit heeft ook gevolgen gehad voor de geschatte bruto-opbrengst (€200.000,-).

Er moet duidelijk aangegeven worden dat er een wezenlijk verschil kan zitten tussen de bruto- en netto- en af te dragen opbrengsten. Dit was onvoldoende duidelijk wat heeft geresulteerd in een verkeerd verwachtingsmanagement. In de toekomst moet dit beter zodat alle partijen (Stichting Ondernemersfonds Berkelland, Platform Berkelland en de ondernemersverenigingen) weten waar ze aan toe zijn.

De ondernemersverenigingen zijn verantwoordelijk voor de mutaties die in de loop van het jaar in de verschillende gebieden plaatsvinden. Daarmee zijn ze ook indirect verantwoordelijk voor de kwaliteit van de data, die als input dient voor de op te leggen

reclamebelasting/aanslagen. In de praktijk blijkt dat het doorgeven van mutaties niet door alle ondernemersverenigingen even consequent/volledig wordt gedaan. Dit heeft met name te maken met de vele tijd die hiermee gemoeid gaat. Het gevolg is dat de perceptiekosten die bespaard worden door de controles op deze manier uit te voeren, niet opwegen tegen de kosten voor de extra bezwaren die dit tot gevolg heeft gehad. Daarnaast is de aanslagoplegging 2019 onder onnodige druk komen te staan, omdat de mutaties alleen aan het einde van het jaar zijn aangeleverd (in de meeste gevallen). De planning was om dit gedurende het jaar meerdere keren te doen.

Op basis van bovenstaande is daarom besloten om GBTwente volledig verantwoordelijk te laten zijn voor de kwaliteit en tijdigheid van de aanlevering van bestanden en de aanslagoplegging. Dit sluit aan bij de taak die GBTwente als heffingsambtenaar van de gemeente heeft gekregen. De toename in perceptiekosten is te overzien en de kans op (extra) bezwaren neemt hiermee af (vanwege de continuïteit en zekerheid van de controles).

Richting de ondernemers is het belangrijk om goed, tijdig en volledig te communiceren, waardoor ze gedurende het gehele traject worden meegenomen. Een belangrijk onderdeel hiervan is een duidelijk inzicht te geven in de opbrengsten per kern, gesplitst in centrum en bedrijventerrein. Op dit moment is hier geen duidelijk onderscheid in gemaakt. Dit maakt het terugvloeien van de gelden, naar rato, erg lastig.

Verbeterpunten samengevat:

- GBTwente wordt verantwoordelijk voor de controles (inventarisatie) op de aanwezigheid van openbare aankondigingen in de aangewezen gebieden
- Het verschil tussen bruto – netto moet duidelijker aan worden gegeven
- Naast een overzicht van de opbrengsten gemeente breed, worden de opbrengsten per kern (zowel centra als bedrijventerrein) ook gespecificeerd.

Conclusies evaluatie 2019:

Bovenstaande verbeterpunten uit 2018 zijn toegepast in 2019.

In 2019 is de (combi-)aanslag reclamebelasting opgelegd aan 671 WOZ-objecten en is er tegen 76 aanslagen (gegrond) bezwaar ingediend. In vergelijking met 2018 is dit aantal relatief laag, maar gezien het tweede jaar van de reclamebelasting viel het aantal bezwaren toch tegen. Een percentage van ruim 11% bezwaren is behoorlijk hoog. Daarom is het GBTwente gevraagd om deze bezwaren verder te specificeren.

Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in twee uitspraken:

- **Verminderen;** betekent dat de WOZ-waarde is aangepast of dat de gebruiker slechts een gedeelte van het jaar in het bedrijfspand heeft gezeten, of dat de reclame in de loop van het jaar is verwijderd;
- **Vernietigen;** betekent dat de verkeerde gebruiker is aangeslagen of de reclame al voor het begin van het jaar was verwijderd.

Het grootste deel van de aanslagen waar gegrond bezwaar tegen in is gediend gaat om vernietiging, het gaat hier om 49 aanslagen die na bezwaar zijn vernietigd. Daarom is met name dit verder onderzocht. Hier is het volgende uitgekomen:

Van de vernietigde aanslagen na bezwaar zijn 25 aanslagen weer opgelegd (nu aan de goede gebruiker of er hangt toch weer reclame). Zes aanslagen zijn gedeeltelijk weer

opgelegd (bijvoorbeeld door tijdelijke leegstand) en de overige 18 aanslagen zijn niet meer opgelegd (niet in gebied of reclame verwijderd).

Geconcludeerd kan worden dat er veel minder bezwaren zijn ingediend dan het eerste jaar. In verhouding zijn er nog steeds veel bezwaren geweest tegen de heffing van reclamebelasting, echter zijn deze nu om andere redenen ingediend. De belangrijkste reden was namelijk het belasten van de (on)juiste gebruiker van het bedrijfspand. Deze zijn ook in de toekomst door onvolledige kwaliteit van de gegevens en het niet geautomatiseerd kunnen koppelen van de gegevens van de Kamer van Koophandel niet allemaal te voorkomen.

Wel is geconstateerd dat er vooraf meer onderzoek moet komen naar de juiste gebruiker. De buitendienst van het GBTwente heeft hier een rol in. Hiervoor zijn dan ook procesaanpassingen doorgevoerd waardoor de verwachting is dat het aantal zal afnemen.

Evaluatie 2020 (gedeeltelijk):

Met de ervaringen uit voorgaande jaren en de al doorgevoerde verbeteringen zou 2020 het jaar moeten worden zonder verrassingen. Echter heeft de coronacrisis ervoor gezorgd dat 2020 een jaar wordt met wellicht meer uitdagingen dan de jaren ervoor.

Omdat er uitstel van betaling is verleend aan o.a. ondernemers van de gemeentelijke belastingen heeft dit ook gevolgen voor de reclamebelasting. Daarom is er in overleg met de Stichting Ondernemersfonds afspraken gemaakt over uitbetaling van de (opgehaalde) gelden. Hiermee verschilt dit jaar van voorgaande jaren omdat hiervoor uit werd gegaan van een standaard voorschot, verdeeld over 3 termijnen. Vanwege de coronacrisis en uitstel van betaling hebben we de afspraak gemaakt om de daadwerkelijk binnen gekomen gelden uit te betalen aan Stichting Ondernemersfonds. We houden hierbij wel vast aan de drie aangegeven termijnen.

Deze constructie werkt tot nu toe prima. Er is een open en constructief gesprek tussen de gemeente, het GBTwente en de Stichting Ondernemersfonds. Dit heeft uiteraard ook te maken met het feit dat de ondernemersverenigingen en het Platform minder kosten hebben i.v.m. het niet kunnen organiseren van evenementen ed.

Uitkomsten steekproef voor mogelijke uitrol reclamebelasting

Zie bijlage.